

Nimic mai fals decât denumirea de tavan... fals. Tavanul este elementul care delimitează încăperea la partea superioară. Este la fel de real ca și o pardoseală care delimitează încăperea la partea inferioară. Mărturisim că nu am auzit până acum pe nimeni pomenind de pereți sau de pardoseli... false.

Atunci de unde expresia de „tavan fals”? Prin preluare din francezul „faux plafond”, dar care nuanțează puțin alcătuirea.

Nuanțe induc și italienii cu denumirile „controparetti” și „controsofitti”, care la noi s-ar traduce prin „contrapereți” sau „contratavane”. Este de fapt o diferențiere între elementul de suprafață, placa de gips-carton de pildă în cazul pereților, sau plăcile efective care realizează suprafața finită a tavanului, și peretele tradițional sau planșeul care reprezintă suport pentru acesta. Este într-adevăr un „contraperete” sau un „contratavan”, care maschează elementul de construcție inițial.

Și francezii au nuanțe: există, cum spuneam mai sus, „faux plafond”, dar totodată - și mult mai frecvent ca termen - „plafond suspendus” (precum și multe alte tipuri de plafon).

text: dr. arh. Ana maria DABIJA

TAVANE SUSPENDATE & TAVANE FALSE

Dacă putem fi de acord în ceea ce privește definiția plafonului, putem face apoi și nuanțările necesare.

Să o luăm însă organizat. Nu ne referim la tavanele „clasice”, tencuite: există placa de beton armat, peste care se aplică straturile de tencuială, apoi stratul finit. Ne referim la tavanele detașate de elementele structurale.

De ce s-ar face un tavan suspendat? Pentru ca, prin spațiul astfel creat între planșeul de beton (în mod uzual) și straturile care realizează efectiv închiderea, să poată trece diferite tipuri de instalații: de la cabluri telefonice și fire electrice mai mult sau mai puțin comune (pentru tot felul de senzori, alarme, difuzoare, microfoane, camere și multe altele), la tubulatura de mari dimensiuni

necesară, în multe cazuri, în cazul ventilațiilor sau climatizării; de la mascarea unor țevi, la crearea de spații pentru întreținerea altor elemente (de pildă pentru curățarea luminatoarelor).

În ultimii ani, ideea de tavan suspendat se asociază cu tehnologia de montaj mecanic, uscat.

Este adevărat că nu se prea mai utilizează tencuielile pe rabiț, dar asta nu înseamnă că soluția trebuie aruncată la coș...

... Întâi a fost tavanul pe șipci și trestie: trestia era legată, cu mici spații între tijele de trestie; se aplica apoi tencuiala, care intra în spațiile dintre tije, mărirind astfel suprafața de contact dintre cele două materiale. Evident, tijele se agățau de elementele structurale orizontale ale clădirii, în general grinzi de lemn.

Ulterior, soluția a evoluat prin înlocuirea trestiei cu plasă de rabiț, plasă cu ochiuri în general hexagonale (în România), care se bate pe șipci.

Pasul următor este înlocuirea șipcilor cu o plasă metalică, suspendată la o anumită înălțime. Distanțarea de elementul structural se realiza cu ajutorul unor distanțieri din lemn. În mod artizanal, reglajul fin era asigurat prin rotirea sârmei (cu rol de dispozitiv de suspendare), până când plasa se ridica la cota dorită. Ochiurile plasei se acopereau

apoi cu un fel de mortar mai păstos, fin (numit șmir), peste care se aplicau straturile „clasice” de tencuială. Pe măsură ce tehnologia a progresat, apariția de plăci subțiri pe bază de ipsos (plăcile de gips-carton) a simplificat foarte mult și realizarea tavanelor suspendate, întrucât s-au redus timpii de execuție.

În momentul în care spațiul dintre elementul structural orizontal (planșeul) și tavanul propriu-zis se utilizează pentru trecerea diferitelor elemente de instalații, acce-

sul și verificarea acestora devine o cerință de temă. Plăcile din gips-carton, fixate rigid în șuruburi și finisate în mod tradițional, ar putea fi tăiate, dar ar fi păcat: ele nu mai pot fi recuperate integral.

Atunci de ce să nu realizăm un tavan accesibil, ale cărui plăci să poată fi scoase și puse înapoi?

De fapt, chiar așa sunt gândite tavanele a căror imagine evidențiază, mai puternic sau mai fin, o grilă pe două direcții. Această grilă reprezintă un schelet de susținere a elementului de suprafață care alcătuiesc tavanul propriu-zis.

„Grinzile” de care vorbeam mai sus se mai numesc și longrine, rigle sau traverse.

Ele se suspendă prin intermediul unor dispozitive (metalice, desigur), care permit și reglajul înălțimii, pentru ca prin dispozitivul de suspendare să se preia neplaneitățile pe care le poate avea elementul structural (uneori de ordinul centimetrelor).

Perimetral, elementele de suprafață se sprijină pe console fixate în pereți, pentru a se asigura o zonă suplimentară de sprijin, independentă de grila suspendată. Într-o țară fără cutremure, într-un spațiu fără trepidații, într-o zonă cu trafic modest (contează, deoarece vibrația pe care o induc vehiculele se transmite clădirii care, la rândul ei, reacționează prin mișcarea foarte fină a elementelor componente), „așezarea” tavanului perimetral nu ar fi necesară. Acolo unde sunt de așteptat vibrații, trepidații, ca să nu mai vorbim de cutremure, grila suspendată se va mișca la fel ca un leagăn (ca un scrânciob). În aceste condiții, se va roti și elementul de suprafață - tavanul propriu-zis, care evident se va mai și deteriora sau va deteriora pereții, frecându-i.

Evident că elementele de susținere, longrinele, ar putea fi unidirecționale, dar în acest caz elementele de tavan ar fi de tip fâșii, nu de tip panou sau placă.

Atunci când scheletul acesta de susținere este fixat direct pe placă, deci nu există dispozitive - mai primitive sau mai sofisticate - de suspendare, nu avem de-a face cu tavane suspendate. E logic, de fapt. Aceste tavane sunt aderente la suport. Ele sunt extrem de importante însă, deoarece sunt precursorare, deschizătoare de drum și inspirație pentru conceperea și evoluția tavanelor suspendate.

Din ce se fac și cum, în numărul viitor. ■

